

Тези доповідей VI Національного конгресу неврологів, психіатрів та наркологів України «НЕВРОЛОГІЯ, ПСИХІАТРІЯ ТА НАРКОЛОГІЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ»

Україна, Харків, 6—8 жовтня 2022 року

НЕВРОЛОГІЯ

УДК: 616.833.115:616.711.1 (075.8)

DOI: <https://doi.org/10.36927/2079-0325-V30-is3-2022-1>

*Андреева Т. О., *Стоянов О. М., **Чеботарьова Г. М., Стоянов А. О.,
Клименко М. О., Грищенко Г. В., Стоянов А. О.*

*Чорноморський національний університет імені П. Могили, (м. Миколаїв),
*Одеський національний медичний університет (м. Одеса),
**ТОВ Ветеринарний центр «Фаворит» (м. Одеса)*

Можливості нейровізуалізації дегенеративно-дистрофічних пошкоджень шийного відділу хребта у людей та домашніх тварин

Будова шийного відділу хребта (ШВХ) різних видів ссавців значно відрізняється за анатомо-фізіологічними особливостями та патофізіологічними процесами, що відбуваються в ШВХ і організмі загалом. Відмінності способу життя людей і домашніх тварин, але схожість комп'ютерно-томографічних даних при дегенеративно-дистрофічному процесі, ускладнення в вигляді випинання міжхребцевих дисків, деформуючий спондилоартроз, спондилолітез, стеноз спинномозкового каналу, компресія та ущільнення спинного мозку, корінців, гангліїв, прояви мієлопатії тощо, дає підставу думати, що процеси, які перебігають у ШВХ у людей та деяких видів домашніх тварин, мають багато спільного, з огляду на поліфакторність вертеброгенної патології, яка має такий характер, що підтримує одна одну, з подальшим утворенням стенозів, здавлюванням нервових структур, компресією корінців, гангліїв, нерва Люшка, венозних сплетінь, розвитком симптомів мієлопатії. За даними NIH (Національне агентство здоров'я), що проводить і підтримує фундаментальні, клінічні та трансляційні медичні дослідження, а також вивчає причини, методи та способи лікування як поширених, так і рідкісних захворювань, старіння, нині переглядають порівняння собаки та людини. Агентство NIH включає 27 інститутів та центрів і є підпорядкованим Міністерству охорони здоров'я та соціальних служб США. Науково доведено, що в організмі собак дрібних порід є речовини, які уповільнюють старіння, що може стати темою нашого подальшого вивчення. Остеохондрозом у собак є стан, який викликають порушення ендохондрального окостеніння, коли обидві частини фізисів, або глибші шари поверхні суглоба чи хребця не в змозі перетворитися на зрілу кістку за нормальні для цього терміни. Причина виникнення остеохондрозу остаточно не вивчена.

Метою роботи став порівняльний аналіз комп'ютерно-томографічних ознак органічних змін ШВХ людей та різних порід, вагової категорії собак і котів із дегенеративно-дистрофічним процесом. Порівняти прояви дегенеративних змін в хребцях шиї для ви-

значення нових етіопатогенетичних факторів, задля визначення моделей і вивчення розвитку міжхребцевого остеохондрозу у людей та домашніх тварин.

Матеріали та методи. Під час аналізу комп'ютерно-томографічних обстежень ШВХ у людей ($n = 65$) та дрібних домашніх тварин ($n = 75$) різних видів і вагових категорій виявлено дегенеративно-дистрофічні зміни у хребцях шиї. Методом обстеження для об'єктивності дослідження була вибрана комп'ютерна томографія (КТ) ШВХ у людей та тварин. Відбір тварин проводили після об'єктивного обстеження лікарем ветеринарної медицини на базі ветеринарного центру «Фаворит», Одеса, на КТ для тварин Fillips MX 8000.

Результати. У всіх людей ($n = 65$) виявлено комбінацію органічних патологічних дегенеративно-дистрофічних змін ШВХ, зокрема — випинання міжхребцевого диска у бік міжхребцевих отворів та дорзолатерально; деформуючий спондилоартроз — у 51 особи (78 %); деформуючий спондилолітез — у 30 осіб (46 %), звуження спинномозкового каналу — у 57 осіб (87 %); звуження міжхребцевих отворів із компресією корінців та гангліїв — у 47 осіб (72 %). За морфометричними КТ-даними домашніх тварин із аналогічною неврологічною картиною та проявами дегенеративно-дистрофічного процесу ШВХ також виявлена у деяких порід тварин комбінація органічних патологічних дегенеративно-дистрофічних змін, а саме: випинання міжхребцевого диска в бік міжхребцевих отворів та дорзолатерально спостерігалися в усіх собак великих порід ($n = 19$); деформуючий спондилоартроз — у 18 тварин (95 %) цієї вагової категорії (понад 20 кг); деформуючий спондилолітез — у 6 тварин (32 %), звуження спинномозкового каналу — в усіх 19 тварин (100 %); звуження міжхребцевих отворів із компресією корінців та гангліїв — 16 тварин (84 %). Серед менших порід собак КТ зміни були у середніх порід, але у істотно меншій частці. Зокрема, у дрібних собак масою до 20 кг ($n = 42$) випинання дисків виявлені у 17 тварин (40 % від усіх обстежених собак до 20 кг);

деформуючий спондилоартроз — у 14 тварин (33 %); деформуючий спондилолітез — у 5 тварин (12 %), звуження спинномозкового каналу — у 19 тварин (45 %); звуження міжхребцевих отворів із компресією корінців та гангліїв — у 16 тварин (38 %). Щодо обстежених котів, то гриж, протрузій, деформуючого артрозу, спондилолітезу, стенозичних змін — не виявлено, хоча клінічні дані були ветеринарами виявлені, що пов'язано із іншими причинами в спинному мозку та корінцях.

Висновки. КТ-обстеження ШВХ у людей та домашніх тварин є об'єктивним і високоінформативним методом і дає змогу провести диференціальну діагностику в корегуванні неврологічного дефіциту у людей, котів та собак.

Ретроспективний аналіз КТ-сканів ШВХ людей з побудовою мультипланарних 3D реконструкцій та проспективний аналіз КТ-сканів ШВХ домашніх тварин є об'єктивним методом обстеження та дає змогу виявити органічні зміни в хребцях, міжхреб-

цевих суглобах, спинномозковому каналі, порівняти процеси, що відбуваються в ШВХ у людей та дрібних домашніх тварин.

В результаті проведеного КТ-обстеження показано, що тільки великі породи собак можуть бути моделями для вивчення нових етіопатогенетичних даних, лікування та профілактики ускладнень дегенеративно-дистрофічного процесу ШВХ задля покращення життя та здоров'я людей.

Своєчасна та високоінформативна КТ-діагностика людей та дрібних домашніх тварин виявляє патологічні та органічні зміни ШВХ, дає можливість клініцистам скорегувати спосіб лікування, визначити прогноз, що може суттєво покращити якість життя людей та тварин.

Можливо, пошук нових етіопатогенетичних даних розвитку міжхребцевого остеохондрозу, деформуючих спондильозу, спондилоартрозу та нестабільності ШВХ обґрунтує нові способи лікування та покращить прогностичні дані для людей.